

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudců Davida Hipšra a Lenky Krupíčkové v právní věci žalobkyně: **M. A.**, zastoupená Mgr. Jiřím Nezhybou, advokátem se sídlem Údolní 567/33, Brno, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 7. 2023, č. j. 2 A 23/2023-22,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 7. 2023, č. j. 2 A 23/2023-22, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 6. 6. 2023, č. j. MV-75567-4/SO-2023, žalovaná zamítla odvolání žalobkyně a potvrdila rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále též „správní orgán I. stupně“), ze dne 21. 3. 2023, č. j. OAM-7601-61/DP-2018, jímž správní orgán I. stupně zamítl žádost žalobkyně o vydání povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR.

II.

[2] Žalobkyně napadla rozhodnutí žalované žalobou, kterou Městský soud v Praze (dále též „městský soud“) usnesením ze dne 14. 7. 2023, č. j. 2 A 23/2023-22 (dále též „napadené usnesení“), odmítl. Městský soud uvedl, že žalobkyně již rozhodnutí žalované u městského soudu napadla (žaloba je vedena pod sp. zn. 2 A 20/2023). Městský soud proto řízení o v pořadí druhé žalobě proti témuž rozhodnutí žalované s poukazem na § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též

„s. ř. s.“), odmítl, neboť o téže věci již řízení u soudu probíhá. Napadené usnesení městského soudu, stejně jako veškerá dále uváděná judikatura Nejvyššího správního soudu, je k dispozici na www.nssoud.cz, přičemž zdejší soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Usnesení městského soudu napadla žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) kasační stížností z důvodů podřaditelných pod § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Souhrnně dovozovala, že městský soud pochybil, pokud žalobu odmítl. Pokud už městský soud chtěl nějakou ze stěžovatelkou podaných žalob odmítnout, měl odmítnout tu první (zapsanou pod sp. zn. 2 A 20/2023), neboť ta nebyla podepsána (na rozdíl od žaloby druhé). Neměl však odmítat druhou žalobu (zapsanou pod sp. zn. 2 A 23/2023), neboť ta splňovala všechny podmínky stanovené procesními právními předpisy. Jejím prostřednictvím stěžovatelka zhojila vadu první žaloby spočívající v absenci podpisu. Stěžovatelka proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil usnesení městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně navrhla, aby soud uložil žalované povinnost uhradit stěžovateli náklady řízení.

IV.

[4] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti plně odkázala na napadené usnesení městského soudu.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Soud předně zkoumal podmínky přijatelnosti kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s., s účinností od 1. 4. 2021, platí, že za podmínky, kdy před krajským (městským) soudem rozhodoval o věci specializovaný samosoudce, a tato kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, je zdejší soud oprávněn kasační stížnost odmítnout jako nepřijatelnou (změna na základě novely s. ř. s. zákonem č. 77/2021 Sb.). Z důvodové zprávy k této novele je zřejmé, že jejím účelem je urychlení soudního přezkumu rozhodnutí a dalších aktů správních orgánů ve fázi před Nejvyšším správním soudem. Věcné přezkoumání pravomocného rozhodnutí krajského (městského) soudu zdejším soudem má probíhat pouze v případech, kdy je to důležité nejen pro samu posuzovanou věc, ale i pro plnění základní role Nejvyššího správního soudu jako vrcholného soudního orgánu ve věcech správního soudnictví, kterou je sjednocování judikatury správních soudů.

[7] V dané věci městský soud rozhodl po nabytí účinnosti uvedené novely s. ř. s. (srov. usnesení zdejšího soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, ze dne 5. 8. 2021, č. j. 10 Azs 196/2021-30, ze dne 14. 7. 2021, č. j. 10 Azs 184/2021-36, ze dne 15. 7. 2021, č. j. 9 Azs 110/2021-30, ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 As 144/2021-31, ze dne 24. 9. 2021,

pokračování

č. j. 10 Azs 225/2021-34 atp.). V dané věci rozhodoval samosoudce (viz § 31 odst. 2 s. ř. s.). Zbývá tedy posoudit, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele (srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 9. 2021, č. j. 10 Azs 225/2021-34, ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 Azs 84/2021-23 atp.).

[8] Podstatný přesah zájmů stěžovatele Nejvyšší správní soud vymezil např. v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. Ačkoli se v tomto usnesení vyjádřil ve vztahu k předcházející právní úpravě nepřijatelnosti, která pamatovala pouze na posuzování ve vztahu k mezinárodní ochraně, závěry plynoucí z této judikatury jsou přiměřeně uplatnitelné také po výše uvedené novelizaci (viz rozhodnutí zdejšího soudu ze dne 10. 6. 2021, č. j. 1 As 124/2021-28, ze dne 23. 7. 2021, č. j. 4 As 156/2021-50, ze dne 13. 8. 2021, č. j. 10 As 222/2021-39, ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 As 144/2021-31, ze dne 1. 9. 2021, č. j. 1 As 148/2021-44 atp.). Z uvedené judikatury vyplývá, že kasační stížnost Nejvyšší správní soud přijme k meritornímu přezkumu v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo překonání judikatury, nebo v případě zásadního právního pochybení krajského (městského) soudu [srov. též Kühn, Kocourek aj.: *Soudní řád správní. Komentář.* § 104a, Wolters Kluwer (ČR), Praha, 2019].

[9] Z níže uvedených důvodů připustil Nejvyšší správní soud kasační stížnost k věcnému projednání, ve kterém ji shledal důvodnou.

[10] Podle § 37 odst. 2 s. ř. s. platí, že *podání obsahující úkon, jímž se disponuje řízením nebo jeho předmětem, lze provést písemně, ústně do protokolu, popřípadě v elektronické formě. Bylo-li takové podání učiněno v jiné formě, musí být do tří dnů potvrzeno písemným podáním shodného obsahu nebo musí být předložen jeho originál, jinak se k němu nepřihlíží. Činí-li takový úkon kolektivní orgán nebo osoba, za niž podle zvláštního zákona nebo na jeho základě jedná kolektivní orgán, musí k němu být připojen opis usnesení takového orgánu, jímž byl s obsahem podání vysloven souhlas.*

[11] Podle § 37 odst. 3 s. ř. s. platí, že *z každého podání musí být zřejmé, čeho se týká, kdo jej činí, proti komu směřuje, co navrhuje, a musí být podepsáno a datováno. Ten, kdo činí podání, (dále jen „podatel“) v podání uvede o své osobě osobní údaje jen v nezbytném rozsahu; vždy uvede jméno, příjmení a adresu, na kterou mu lze doručovat. Jiné osobní údaje uvede jen tehdy, je-li toho třeba s ohledem na povahu věci, která má být soudem projednána. K podání musí být připojeny listiny, kterých se podatel dovolává. Podání, které je třeba doručit ostatním účastníkům a osobám na řízení zúčastněným, musí být předloženo v potřebném počtu stejnopisů.*

[12] Podle § 37 odst. 5 s. ř. s. platí, že *předseda senátu usnesením vyzve podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví k tomu lhůtu. Nebude-li podání v této lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud podání usnesením odmítne, nestanoví-li zákon jiný procesní důsledek. O tom musí být podatel ve výzvě poučen.*

[13] Ze shora citované právní úpravy mj. plyne, že z každého podání musí být zřejmé, čeho se týká, kdo jej činí, proti komu směřuje, co navrhuje. Podání musí být rovněž podepsáno. Podpis je nezbytnou náležitostí každého podání. *„Jeho prostřednictvím se zajišťuje autenticita podání, tedy osvědčuje autorství podání. Podání se opatřuje vlastnoručním podpisem,*

má-li listinnou podobu, nebo elektronickým, jde-li o podání elektronické. U elektronického podání zaslaného běžnou elektronickou poštou, tj. nikoliv prostřednictvím informačního systému datových schránek provozovaného státem, postačuje opatřit elektronickým podpisem elektronickou zprávu, není třeba připojit elektronický podpis též k dokumentu, jenž obsahuje samotné podání, a který je přílohou elektronické zprávy (nálezy IV. ÚS 4787/12, II. ÚS 3042/12 a IV. ÚS 1829/13). Je-li soudu doručeno elektronické podání, které není podepsáno elektronickým podpisem, není zajištěna jeho autenticita. Na takové podání je třeba hledět jako na nepodepsané a je třeba přistoupit k odstraňování vad.“ [srov. Kühn, Kocourek aj.: Soudní řád správní. Komentář. § 37, Wolters Kluwer (ČR), Praha, 2019].

[14] Podle § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o elektronických úkonech“), *úkon učiněný osobou uvedenou v § 8 odst. 1 až 4 nebo pověřenou osobou, pokud k tomu byla pověřena, prostřednictvím datové schránky má stejné účinky jako úkon učiněný písemně a podepsaný, ledaže jiný právní předpis nebo vnitřní předpis požaduje společný úkon více z uvedených osob.* Jinými slovy, úkon učiněný prostřednictvím datové schránky za podmínek uvedených ve shora označeném ustanovení má stejné účinky jako úkon učiněný písemně a podepsaný osobou, pro kterou byla datová schránka zřízena (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2012, č. j. 8 As 89/2011-31, ze dne 29. 1. 2015, č. j. 10 As 266/2014-32, ze dne 29. 3. 2016, č. j. 8 Afs 179/2015-47, ze dne 25. 11. 2020, č. j. 6 Afs 206/2020-37, ze dne 24. 6. 2021, č. j. 7 Azs 51/2021-24 atp.).

[15] Ze spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka podala dne 25. 4. 2018 žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu dle § 42 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Správní orgán I. stupně předmětnou žádost zamítl rozhodnutím ze dne 21. 3. 2023, č. j. OAM-7601-61/DP-2018. Podané odvolání následně zamítla žalovaná rozhodnutím ze dne 6. 6. 2023, č. j. MV-75567-4/SO-2023.

[16] Proti rozhodnutí žalované podala stěžovatelka dvě obsahově totožné žaloby. První žalobu podal zástupce stěžovatelky (Mgr. Jiří Nezhyba, advokát) z datové schránky advokátní kanceláře Frank Bold Advokáti, s.r.o., jejímž je společníkem, dne 8. 7. 2023, a městský soud ji zapsal pod sp. zn. 2 A 20/2023 (dále též „první žaloba“). Dne 10. 7. 2023 zaslal Mgr. Jiří Nezhyba městskému soudu obsahově stejnou žalobu, tentokrát však z vlastní datové schránky, tedy datové schránky advokáta, kterou městský soud zapsal pod sp. zn. 2 A 23/2023 (dále též „druhá žaloba“). Tuto žalobu městský soud odmítl pro překážku věci zahájené (*litispendenci*) výše označeným usnesením. Z plné moci založené ve spisu městského soudu pak plyne, že stěžovatelka zmocnila k podání žaloby proti rozhodnutí žalované Mgr. Jiřího Nezhybu, advokáta, nikoliv tedy advokátní kancelář Frank Bold Advokáti, s.r.o. Lze dodat, že stěžovatelka byla označeným advokátem zastoupena i v řízení před správními orgány.

[17] Nejvyšší správní soud přitakává stěžovatelce, že s ohledem na konkrétní okolnosti dané věci městský soud pochybil, pokud přistoupil k odmítnutí druhé žaloby. V tomto ohledu soud zdůrazňuje, že první žaloba byla podána z datové schránky advokátní kanceláře, která však k jejímu podání zmocněná nebyla, přičemž k žalobě nebyl připojen ani uznávaný elektronický podpis. Druhá žaloba pak byla podána z datové schránky Mgr. Jiřího

pokračování

Nezhyby, advokáta (což odpovídá přiložené plné moci), a žaloba tedy již nevyžadovala (vzhledem k totožnosti osoby odesílatele a držitele datové schránky) doplnění uznávaného elektronického podpisu. Uvedené skutečnosti však městský soud při svém rozhodování nijak nerefletoval. Právní úprava a judikatura přitom striktně rozlišuje mezi jednáním „advokáta“ a „advokátní kanceláře“, a to jak z hlediska udělování plné moci, tak i z hlediska doručování do datových schránek (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 29. 9. 2022, sp. zn. I. ÚS 2583/21, ze dne 30. 6. 2022, sp. zn. III. ÚS 2373/21). *„Právnícká a fyzická osoba jsou odlišné subjekty a nic na tom nemění ani to, je-li fyzická osoba jediným společníkem (a/nebo jednatelem) příslušné právnické osoby. Přestože advokacie může být vykonávána různými způsoby, všichni advokáti mají ze zákona povinně zřízenou datovou schránku podnikající fyzické osoby. Z toho plyne, že advokátu se doručuje pouze do této datové schránky, a nikoliv do datové schránky právnické osoby (advokátní kanceláře). Do ní je možno doručovat výhradně v případě, že adresátem bude samotná právnická osoba (např. v rámci daňového řízení), ne však vykonává-li advokát advokacii jako společník této společnosti nebo její zaměstnanec. To stejné samozřejmě platí v opačném směru, tj. při doručování písemností soudům advokáty. Ústavní soud nepovažuje za nutné důvody pro tento stav podrobněji rozebírat, neboť se jedná o právní názor dlouhodobě ustálený a všeobecně přijímaný.“* Městskému soudu lze dále vytknout, že nahlížel izolovaně pouze na druhou žalobu (bez zohlednění celkového obsahu spisu a první žaloby). Na základě všech okolností přezkoumávané věci přitom nelze vyloučit, že smyslem podání druhé žaloby mohlo být i zhojení předchozího pochybení při podávání první žaloby, resp. doplnění podpisu na první žalobě. Namísto toho, aby městský soud obě stěžovatelkou učiněná podání vyhodnotil s přihlédnutím k výše uvedeným skutečnostem, resp. ve vzájemné souvislosti (popř. ji vyzval k vyjádření stran podaných žalob), k čemuž na základě daného skutkového stavu mohl a měl přistoupit, odmítl v pořadí druhou žalobu pro litispendenci. Takový postup nelze aprobovat, neboť by v konečném důsledku mohl vést až k *denegatio iustitiae* (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 1. 10. 2014, sp. zn. I. ÚS 2723/13, ze dne 23. 10. 2014, sp. zn. I. ÚS 3106/13, ze dne 26. 4. 2017, sp. zn. III. ÚS 2288/16, ze dne 22. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 3151/17, ze dne 28. 6. 2021, sp. zn. II. ÚS 671/21, ze dne 30. 6. 2022, sp. zn. III. ÚS 2373/21, ze dne 29. 9. 2022, sp. zn. I. ÚS 2583/21 atp.). Zdejší soud dodává, že před rozhodnutím ověřil, že o první žalobě městský soud stále nerozhodl, což vylučuje na věc nahlížet v kontextu rozhodnutí o první žalobě. V této souvislosti lze zmínit i to, že nedostatek podpisu na žalobě je odstranitelnou vadou podání (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2009, č. j. 6 Azs 29/2009-59, ze dne 2. 2. 2021, č. j. 1 Azs 360/2020-54, ze dne 5. 8. 2022, č. j. 10 As 346/2021-38).

[18] Z výše uvedených důvodů proto Nejvyššímu správnímu soudu nezbylo než usnesení městského soudu zrušit a věc vrátit tomuto soudu k dalšímu řízení (viz § 110 odst. 1 s. ř. s.). V něm je městský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (viz § 110 odst. 4 s. ř. s.).

[19] Nejvyšší správní soud pro úplnost dodává, že jakékoliv další úvahy nad rámec uvedeného posouzení by byly přinejmenším předčasné a způsobilé zkrátit účastníky řízení na jejich právech. Jak totiž soud uvedl např. v rozsudku ze dne 19. 12. 2007, č. j. 7 Afs 103/2007-77, *„správní soudnictví je založeno na kasačním principu. Nejvyššímu správnímu soudu totiž nepřísluší v rozhodnutí o kasační stížnosti stěžovatele předjímat právní závěry krajského soudu. Takovýto postup by byl nutně vadou řízení mající vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé. Tímto postupem by de facto stěžovateli uzavřel cestu k přezkoumání*

„nově vysloveného“ právního názoru prostřednictvím kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud by tak nepřipustně zasáhl i do ústavně zaručeného práva stěžovatele na spravedlivý proces.“

[20] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (viz § 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. září 2024

Tomáš Foltas
předseda senátu